

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

15. In Sacra Pœnitentiaria conceditur aliquando facultas absolvendi pro hac vice, quæritur, quomodò sit intelligenda illa particula? Et notatur, quod quando in Sacra Pœnitentiaria quis peteret ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76393](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76393)

quidem est alio modo posse intelligi hujusmodi voluntatem Superioris, & sane si hoc modo loquuntur hi Auctores, facile inclinaverim in illorum sententiam, scilicet, quod Confessores, qui ex vi sua facultatis generaliter habent jurisdictionem absolvendi ab omnibus peccatis, à quorum absolutione non impediatur reservatione Superioris, in casu urgentis necessitatis, possint directè absolvere ab iis peccatis, quæ aliàs essent reservata, & pro tali casu prudenter presumatur non fuisse reservata, ut quando urgente necessitate confessionis, est aut impossibilis moraliter, aut valde difficilis aditus ad Superiorem, tunc enim probabiliter potest existimari, quod pro tali casu, & occasione peccatum illud non sit reservatum, quia cum potestas Superioris, & exercitium illius semper sit, & presumatur esse in ædificationem, non in destructionem animarum, & in eo casu reservatio potius cederet in damnum, quam in bonum animæ penitentis, non censetur Superior exercuisse suam potestatem reservandi absolutionem pro illa occasione, quando ex reservatione gravissima damna sequerentur, & tanti Sacramenti frequentia, quam possit habere, privaretur, imò communionis frequentia, ad quam etiam non possit accedere nisi urgente necessitate propter impedimentum illius peccati reservati. Itaque voluntas credita vel presumpta Superioris ex parte Superioris, quæ tale peccatum hic & nunc ab inferiori Sacerdote possit absolvi, non est voluntas illa presumpta, aut ratiocinativa, seu interpretativa, quæ censetur velle hic & nunc, ut tale peccatum, quod reservatum est absolvatur, talis enim voluntas nulla est, nec eam Superior significat actu, ut virtute illius censetur inferior habere jurisdictionem, sed est duplex alia voluntas Superioris: altera, quæ contulit confessario potestatem generalem absolvendi omnia peccata, ad quæ non pertingit reservatio, & alia voluntas Superioris reservantis, quæ non censetur reservare peccata pro casibus tantæ necessitatis, sed se continere citra illam occasionem. Quibus duabus voluntatibus sic probabiliter præsuppositis, & præsumptis, censetur libera, & expedita facultas ad absolvendum ab illis peccatis, quæ extra illam occasionem censentur reservata.

2. Probatur etiam hæc doctrina ex alia simili, videlicet dispensatione alioquin reservatas pontifici in casibus urgentibus, quando non adest, vel difficilis nimis aditus ad Pontificem, sequerenturque peccata, pericula, scandala, &c. si vel dispensatio non conferretur, vel nimis differretur, subijci tunc potestati Ordinarij in propria Diocesi, quia scilicet five in omnibus, ut aliqui putant, five in plerisque paucis exceptis, (ut cautiore docent) id totum potest Episcopus in propria Diocesi, quod potest Pontifex in universali Ecclesia, si non sit à Pontifice reservatum. Pro talibus autem casibus, in quibus illa reservatio urgetur potius in destructionem, quam in ædificationem animarum, non censetur illa dispensationes à Pontifice reservate: ac proinde subiacere potestati Episcopi, alioquin generali. Si ergo in nostro casu, si Confessarius inferior habeat generalem potestatem absolvendi ab omnibus non reservatis, & ex alio capite pro tali necessitate gravi, peccata quæ extra illam essent reservata, prudenter non censentur reservationi obnoxia, ne reservatio urgeat in destructionem animarum, poterit tunc ille Confessarius absolvere directè, hoc autem non est, quia directè possit absolvere reservata, sed quia pro illa necessitate reservata non sunt eo modo, quo pro necessitate articuli mortis non censentur reservata. Hæcque Dicastillus. Satis quidem probabiliter, unde Confessarius audiendo confessiones nobilis

fœmina, quæ confessa est aliquod peccatum reservatum, quæ si non numeret Eucharistiam, Mater ejus in aliquam suspicionem veniret, cum nota, & infamia puellæ, possit inquam in tali casu Confessarius illam absolvere, quia ut probavit Dicastillus, tunc illud peccatum non esset reservatum; Et in doctrina superius posita cessant difficultates, quæ reperiuntur in aliis opinionibus circa præsens dubium, videlicet de absolutione directâ, & indirectâ, vel de expressione omnium peccatorum, vel tantum de non reservatorum.

3. Sed quid dicendum stando in opinione, quod in tali casu possit Confessarius absolvere directè à reservatis, & indirectè à non reservatis habeat locum quando quis ob peccatum reservatum incidit in excommunicationem similiter reservatam, ita ut excommunicatio non cadat sub jurisdictionem inferioris Sacerdotis, Sotus, Suarez, Henriquez, & alij sententiam tenent negativam, quia per excommunicationem interim dum subsistit, impeditur absolutio Sacramentalis à quibuscumque peccatis etiam à non reservatis, atque adeò tunc nulla potest esse absolutio indirectè reservatorum, quæ essentialiter supponit directam aliorum, ea verò tunc propter excommunicationem non habet locum.

4. Verum mihi opinio affirmativa videtur probabilis cum Dicastillo. ubi sup. n. 313. Nec igitur quod adhuc possit absolvi indirectè à reservatis, & directè à non reservatis maxime quando excommunicatio est tolerata, tunc enim absolvitur ab habente jurisdictionem ac proinde valide, si cætera adsunt requisita, sicut quando quis absolvitur à non reservatis directè, & indirectè à reservatis ob inculpabilem oblivionem omissis. Ratio est quia pro tali casu non censetur excommunicatio impedire; loquimur enim in casu maxime necessitatis; cumque excommunicatio solum impediat susceptionem Sacramentorum ex lege, & institutione humana Ecclesiastica, leges autem humane etiam Ecclesiastica non censentur obligare in casibus urgentissimis, & maxime necessitatis, ita hæc excommunicationis probabiliter ceteri potest in tali casu non obligare. Atque est doctrina Suarj disp. 31. sect. 3. n. 6. ubi expressè docet quoties excommunicatus qui non potest absolvi ab excommunicatione accipere potest licite Sacramentum Eucharistia, posse etiam licite recipere sacramentum penitentia, quantum est ex parte excommunicationis: nec enim minus potest in uno quam in alio Sacramento. Supposita verò, necessitate, quæ honestat susceptionem, Eucharistia non obstante excommunicatione etiam honestate potest confessionem. Imo hæc ordo est maxime contentaneus juri naturali divino præmittendi confessionem, ante communionem. Unde si Ecclesia pro eo articulo necessitatis vel non potuit, vel noluit prohibere excommunicato Eucharistiam, nec etiam confessionem censetur prohibuisse.

RESOL. XV.

In Sacra Penitentiaria conceditur aliquando facultas absolvendi pro hac vice, quaritur, quomodo sit intelligenda illa particula?

Et notatur, quod quando in Sacra Penitentiaria quis peteret facultatem pro uno indigente licentiâ, ut possit absolvi pro una vice, non censetur exclusus ipse petens.

Et quid, si aliquis peteret facultatem pro una vice, pro casibus reservatis, an includatur in hac petitione ipse petens? Ex patt. 11. tract. 8. & Misc. 8. Resol. 48.

Sup. hoc casum infra in Resol. 27 in fine & ne deseras legere doctrinam Resol. 34. & aliarum ejus primæ not. & in tom. 5. tr. 1. Resol. 18. per totam, & si gnauer ad lin. 2. & supra in tr. 4. 25. & 38. & in 5. 11. 6. Resol. 124. §. Sed difficultas. & ut melius discas solvas hæc quæst. vide infra doctrinam Resol. 32. & Resol. 58. ejus annot. & in tom. 9. tr. 7. Resol. 123. paulo post initium à vers. Imo, &c.

Quamvis non plene sup. hoc lege tamen doctrinam §§ Ref. ult. annot. seq.

§. 1. Certum est intelligendum esse illam facultatem cum aliqua temporis limitatione; Pertractat hoc dubium Eminentissimus Cardinalis Lugo de *Sacram. pœnit. disp. 20. sect. 8. num. 125.* ubi sic ait: Petes quid si ille pœnitens differat usum facultatis quam habet, eligendi confessarium pro hac vice: & interim committit alia peccata similia? Si enim concedamus posse differri ulterius, & ulterius, & semper manere eandem facultatem ad absolutionem ab omnibus commissis usque ad diem, qua pœnitens utitur facultate, sequitur posse ad finem usque vitæ differri, ut in senectute faciat se absolvere semel, & simul ab omnibus peccatis totius vitæ; quod videtur esse contra mentem Sacre pœnitentiariæ concedentis illam facultatem pro hac vice.

Sup. prima doctrina cōtenta in hoc § lege infra Ref. 47. & Ref. e us primæ not. & quamvis iō plene sup. doctrina hujus Ref. vide tamen in tom 3. tr. 2. ex Ref. 50. §. Sed quid & seqq.

2. Respondeo illa verba, *Pro hac vice coarctare proculdubio facultatem*; non tamen, ita ut à peccatis solum ante concessionem commissis possit absolvi; sed à commissis, vel committendis ante absolutionem intra certum tempus quod sufficiat ad verificandam moraliter illa verba pro hac vice. Aliunde tamen videtur ex hoc fieri quod etiam si nulla peccata nova commisisset post concessionem; non posset tamen uti illa facultate ad absolutionem pro peccatis antea commissis, si elapsum fuisset jam illud tempus, quod requiritur ad verificanda verba illa, *pro hac vice*: quod etiam nimis durum, & scrupulosum mihi videtur. Cur enim non posset post annum, vel biennium uti facultate illa in ordine ad peccata sola, quæ antea commiserat; si nondum illo privilegio usus fuerat? Dicitur posse illa verba, *Pro hac vice verificari posse utroque modo*; & alterum ex illis sufficere ad eorum veritatem. Quando enim tempus esset præsens, ita ut nondum conferretur tanta distantia temporis, quæ sufficeret moraliter ad falsificandam illam locutionem, tunc etiam si alia similia peccata nova commisisset, posset eligere confessarium: quia ad hoc diceretur hac solum vice absolvi. Quantum autem temporis possit illis verbis comprehendi, pendet ex iudicio prudentis, & ex circumstantiis: nam quando ea licentia conceditur occasione alicujus festivitatis, vel necessitatis occurrentis, in qua oportet confiteri, minus tempus videtur includi: quando verò aliquis petit à Sacra Pœnitentiaria facultatem semel eligendi Confessarium in ordine ad reservata, & conceditur, *Pro hac vice*, videtur ad majus tempus extendi.

3. Quando verò nulla alia peccata nova post licentiam concessam commissa fuissent, videtur quod etiam si duo, vel tres anni, aut plures elapsi essent, posset adhuc pœnitens uti illo privilegio: tunc enim verificarentur illa verba, *pro hac vice*; ratione materiæ, quæ esset eadem. Itaque ad verificanda illa verba alterum videtur sufficere, quod scilicet, absolutio sit de his peccatis narratis, & non aliis novis, vel quod fiat hoc tempore, moraliter loquendo, & non alio longè distanti. Hucusque Cardinalis Lugo.

4. Verum circa superius dicta, habet aliquam difficultatem Dicastillus de *Sacrament. tom. 2. tract. 8. disputat. 11. dub. 20. numer. 247.* Et quidem (ait) quando facultas conceditur intuitu alicujus festivitatis aut solemnitatis, nulla est difficultas quod detur pro illo tempore, & non ultra. Tota difficultas est, quando absolute non designato tempore repetitur, & conceditur. Dicere autem quod videtur significare Cardinalis Lugo n. 126. est difficile, nempe illa verba, *pro hac vice*, duobus modis posse intelligi, ita ut alterum sufficiat, primò quando tempus moraliter est præsens, & nondum tanta distantia temporis, quæ sufficeret moraliter ad falsi-

ficandam illam locutionem, tunc etiam si alia similia peccata commisisset posset eligere confessarium: secundo quando nulla alia peccata nova post licentiam concessam commissa fuissent, videtur quod etiam si duo, vel tres anni, aut plures elapsi essent, posset adhuc pœnitens uti illo privilegio; tunc enim verificarentur illa verba, *pro hac vice*, ratione materiæ quæ esset eadem. Ex his concludit Lugo, illa particula *pro hac vice*, significari, vel quod intelligatur de his tantum peccatis enarratis, vel quod fiat hoc tempore præsentis moraliter loquendo; id est non nimis distanti. Hoc tamen de tempore non multum distanti satis obscurum est. Quodnam quælo tempus? quot dies? quot menses? quot anni censendi sunt non multum distare? Nam quod ait de duobus, vel tribus, aut pluribus annis, difficile & gratis dictum videtur. Si enim quando dicitur nulla fuisset nova commissa peccata, intelligatur de novis reservatis tantum; quæro quid si commiserit plura alia mortalia non reservata? Et urgeo, iste saltem debet si potest confiteri, & communicare singulis annis; Jam ergo, vel illis annis habuit copiam confessarii, vel non: si habuit, profectò etiam si pluribus annis non fuerit absolutus, & interim commiserit plura reservata, adhuc videatur posse habere locum illa verba, *pro hac vice*, quia toto tempore quo non potest confiteri, nulla vice omisit usum facultatis datæ; atque adeò non est in mora; neque poterit dici, quod præterierit occasio; pro qua illa verba, *Hac vice*, intelligi possunt aut debent. Quando enim conceditur facultas pro hac vice, saltem debet se extendere ad primam occasionem, qua possit confiteri; alioquin confessio nulla esset; quid enim prodesset concedi solum pro tempore, quod non potest? Si ergo ille multis annis (puta in captivitate apud infideles) non habuit copiam Confessarii à tempore quo facultatem obtinuit, nemo dicet illam vicem transivisse, sed prima vice, qua poterit confiteri, & confiteatur, videtur confessio comprehendi illis verbis *Hac vice*, quantumvis plura interim peccata sive reservata, sive non reservata commiserit. Itaque res est satis obscura, & vix nisi ex circumstantiis determinabilis. Dicam tamen, quod mihi occurrit cogitanti.

5. Ego si auderem arbitrari in hac re pro licentia data in sacra pœnitentiaria, judicarem illam confessionem, ad quam Ecclesiæ obligat nempe annum, intelligi verbis, *pro hac vice*, cum enim peccator ille ex vi præcepti Ecclesiæ, tantum ad annum tepeatur confessionem mortaliem una vice faciendam, verba *Hac vice* possunt extendere ad totum tempus, quo Ecclesiæ obligat ad confessionem, & sic interpretari facultatem, quam dederunt legitimi Ecclesiæ ministri in dicta sacra pœnitentiaria, ut pro vice intelligant eam vicem, qua debet, & solet fieri confessio Ecclesiasticæ legis præscripto; quando autem quis non haberet toto anno, aut pluribus anni copiam Confessarii; donec illam habeat, meritò cenferi potest manere suspensam jam vicem, vel nondum venisse eam vicem, quam si quis negligat, cum possit & debeat, jam non videtur uti privilegio ea vice, pro qua debet cenferi concessa. Idem dixerim de facultate data ab Episcopo pro casibus sibi reservatis, ut scilicet pro vice intelligat more Ecclesiastico communi, est enim eadem ratio. Si autem agamus de facultate data in ordine Religioso, ubi lege, aut Regula solet præscribi confessionis frequentia major, tunc consequenter verba *pro hac vice*, videntur intelligenda de illa vice, quam lex præscribit, aut regula, & interim si peccata aliqua committantur post datam illam facultatem verbis illis universalibus eligendi Confessarium, & absolvi à reservatis, aut aliis æquivalentibus pro hac vice, si in illo tractu temporis labatur in nova reservata,

reservata, poterit absolvi, juxta dicta. Et hæc omnia docet Dicastillus ubi suprà. quibus ego adhareo, & valde notanda esse puto, quia casus potest frequenter accidere, & de facto accidit.

6. Notandum est hic obiter, quod quando in facra Penitentiaria quis peteret facultatem pro uno indigente licentia, ut possit absolvi pro una vice, non censetur exclusus ipse petens; Ita ex Lugo docet Dicastillus. ubi suprà dub. 3. incidente num. 355. Sed quid dicendum, an si aliquis petat facultatem à Superiori pro una vice pro casibus reservatis, includatur in hac petitione ipsemet petens, ita ut dicta facultate uti possit pro sua persona. Hoc dubium ego alibi pertractavi, & me citato pertractant Lugo, & Dicastillus. ubi suprà, quibus adhæret Leander de Sacram. tom. 1. tract. 3. dispus. 1. 2. quest. 55. asserit enim in hoc casu attendendam esse intentionem, & consuetudinem, quam concedentes talem facultatem habent. Nam si Superior concedat petenti facultatem absolvendi à reservatis, tunc non possit petens virtute illius facultatis absolvi ab alio; si vero Superior det petenti facultatem non absolvendi, sed eligendi Confessarium pro una persona pro una vice, ut faciat se absolvere à reservatis; tunc non excluditur ipse petens, sed potius includitur, & ita potest illa facultate pro ipsomet uti. Et huic sententia ego libenter adhæreo, nam ubi suprà non ita clarè me locutum fuisse rectè observat contra Lugum, Pater Dicastillus.

RESOL. XVI.

An qui legitime impeditus non possit ire Romam pro absolutione, teneatur illam per literas obtinere à Sacra Penitentiaria?

Difficultas verò est, an facultas à jure Episcopis permisa in tali casu se extendat ad omnes culpas, & censuras Sedi Apostolica reservatas?

Et quid in casu hæresis?

Et notatur, quod Episcopus potest subditos impeditos absolvere ab excommunicatione Papali sive occulta, sive publica, non audita Confessione sacramentali, & sic subditus absolutus à censura, poterit deinde à quocunque Confessario absolvi à culpa, & in prædictis casibus sive Episcopus, sive subditus sint intra diocesim, sive extra? Ex part. 9. tract. 7. & Misc. 2. Ref. 9.

& interim non possit absolvi à suo Episcopo, prout suprà? Plerique Doctores respondent affirmative, hoc scilicet, casu posse etiam absolvi à suo Episcopo, asserendo pro regula, quòd is, qui non potest ire, neque teneatur scribere, vel mittere. Quæ sententia, etsi vera sit in theoria; tamen contrarium observatur in praxi, maxime cum non urgeat etiam aliqua causa, quæ constituat periculum in mora, ratione Eucharistia sumenda, vel Missam celebrandi, officium exercendi, &c. Videmus enim semper, occurrente simili casu, scribi Prælato, vel Penitentiaria, & ab eis facultatem expectari. Ratio hujus praxis, secundum me est; quia semper quando quis absolvitur ad reincedentiam, prout datur absolutio ratione impedimenti non perpetui; ubi commodè poterit adire habentem facultatem super censuram, à qua sic fuit absolutus; etiam tenetur per se, vel per alium, nempe, Confessarium, vel per scripturam petere absolutionem simplicem, & absolutam, idèd tutius est, ne multiplicentur entia sine necessitate, ut nunc compareat, vel scribat, tangit post Sanchez, etsi loquatur in alio casu, scilicet, absolutionis in articulo mortis, Bonacina disp. 1. de censur. quest. 3. punct. 3. numer. 5. & in propriis terminis loquendo, ibidem, puncto 2. numer. 4. ubi: Ego verò existimo; non esse credibile, Papam velle ab Episcopo absolutionem impendi, quando pater recursus ad Sedem Apostolicam. Ita Leo ubi suprà.

3. Seclusa itaque tali praxi, loquendo secundum opinionem Doctorum, puto sententiam negativam esse probabilissimam. Et confirmatur: nam, ut docent Layman, Henriquez, Avila, Duardus, & alij, Matritensis, v.g. impeditus ire Romam, non tenetur adire Nuntium ibi commorantem; sed potest absolvi ab Episcopo; quantò magis dicendum est non teneri, si Romæ moretur, adire Sacra Penitentiariam. Et ratio est; quia jura in signum specialis reverentia, ac privilegij requirunt, ut pro absolutione Summus Pontifex adeatur: si ergo idem Summus Pontifex adiri non possit, cessat reservatio papalis, & devolvitur casus ad proprium Ordinatum. Confirmatur ex Avila, & Duardo: nam post Papam, Episcopus est Pastor ordinarius, & proprius; & consequenter Episcopus, in his casibus impedimenti adeundi Papam, absolvit tanquam proprius Pastor, & potestate ordinaria, quæ sublata erat ei per reservationem; restituta verò est existente impedimento recurrendi ad Papam: ergo absolvere potest hujusmodi impeditos, tametsi à Legato, si velint, absolutionem obtinere queant. Accedit quòd hæc reservatio casuum papalium, respectu Episcopi, est odiosa, cum in episcopali deroget; ergo strictè est interpretanda. Addi etiam possit quoad Legatum id, quod dicit Molina tom. 4. de just. tract. 3. disp. 58. num. 5. sine speciali privilegio non possunt absolvere Legati, nisi ab excommunicatione contracta ob enormem Clerici percussorem, non autem ab alijs censuris papalibus: quia in jure id expressum est tantum de illa excommunicatione. Sed alij Doctores videntur extendere dictam Legati à latere facultatem etiam alias censuras, saltem ubi adest impedimentum adeundi Papam.

4. Ad caput autem, Ea noscitur, ab Altherio adductum, ad probandum esse recurrendum ad Legatum, cum fieri potest, ab impedito accedere ad Papam. Respondet Duardus, ex eo id non probari generaliter; nam ibi absolutus (inquit) ideirò tenebatur comparere coram Papa, vel ejus Legato; quia absolutio illa fuerat impensa ab excommunicatione ob Clerici percussorem, à qua potest absolvi, non solum à Papa, sed etiam ab ejusdem Legato, quare (subdit) licet concedamus, quòd in eo casu, quando ab-

Ref. 11 à. i. è. ge doctrinâ §. Afferro tercia, & §. Verum ego.

Sup: hoc Nuntio in Ref. 1. not. præter tæ, ad medium §. 1. & seqq. & in Ref. 2. §. ult. in principio. & in Ref. 3. §. Sed magis. & in Ref. 4. §. Adverre quod. & in Resolut. 6. §. Ego. in fine, vers. adde.

Sup. hoc pro Legato in tom. 5. tr. 2. ex doctrina Ref. 61. cur. in fine §. 2.

Quod hoc...

Alibi infra...

§. 1. Negativè respondet Bossius de jurisd. Episc. discept. 1. dub. 3. num. 23. ubi sic ait: [An excommunicatione, seu casu papali irretitus, qui ob legitimum impedimentum personaliter ire Romam nequit pro absolutione; potest tamen mittere procuratorem, qui ejus nomine petat, vel per epistolam petere absolutionem à Sede Apostolica; possit ab Episcopo suo absolvi vigore illius facultatis generalis absolvendi impeditos, cum onere se presentandi? Respondetur, posse absolvi. Ratio est; quia, qui personaliter ire non potest, à jure non obligatur mittere procuratorem, vel epistolam; sed solum, si vult potest, ac proinde, qui personaliter ad Urbem accedere non potest, censetur habere legitimum impedimentum; & sic ab Episcopis absolvi potest.] Ita ille, qui undecim citat Doctores. Et hanc sententiam ego docui in part. 4. tract. 4. resol. 58.

TION